

DE CARTE DE VALORI EXCEPȚIONALĂ
de FLOREA FIRAN

OLTENIA

STUDII ȘI CERCETĂRI

EDITIE ÎNGRIJITĂ ȘI PREFAȚATĂ DE FLOREA FIRAN

POSTFAȚĂ DE CEZAR AVRAM

dimică într-o lume în care se vorbește de un moment de
înviitorie etică și națională, în care începutul unei scrierii și documentare
cercetări la vîrstă de cincizeci de ani, în imul acestui Oltenia, cu marile
lui frumuseți și săvârșiri, săptămână după săptămână, săracită de istoria,
de-a lungul secolului, de-a lungul secolului, săptămână după săptămână, săracită de evoluții
europene". Inițiativa avea la bază un accentuat sentiment patriotic, dar
nu uită și faptul că România se alia prință în lumea lui Războiul
Doilea Mondial și urmărea rezistență înaltă și durată, alături de
lui.

C. Vasilescu mai precizează că "această carte este destinată
cărurari, oameni de știință și scriitori olteni, va fi ceea ce să rămână
asăzată la temelia unei convingeri și ale cărora"

Am în biblioteca mea câteva cărți de istorie românească culturală și
științifică, apărute cu zeci de ani în urmă, care nu sunt sau puțin cunoscute
cărților lui de azi, a căror apariție, până în prezent, era imposibilă. Între acestea
se numără și *Oltenia*, carte de format mare, 26, de aproape 600 de pagini
și câteva zeci de reproduceri foto, alb-negru și color.

Tentația republicării acestei cărți nu a urmat și după '89, dar acum
condițiile financiare au devenit mult mai bune. Cu toate acestea, nu am
exclus-o niciodată din proiect. De la început, în totă această parcare ei devine acum
o împlinire, un eveniment de excepție.

Scrisul Românesc
Fundatația – Editura

CUPRINS

536	
538	
538	
538	
Florea Firan – <i>Oltenia, o carte de valoare excepțională</i>	5
C. Vasiliu – <i>Cuvânt înainte</i>	15
Alexandru Marcu – <i>Amintiri oltene</i>	17
Nifon Criveanul – <i>Pârgă din ogorul Mitropoliei oltene</i>	21
C. Rădulescu-Motru – <i>Climatul sufletesc oltean</i>	31
<i>Proclamația lui Tudor Vladimirescu</i>	41
M. Theodorian Carada – „ <i>Gheorghe Chitu</i> ” profesorul, jurnalistul	42
N. Nicoleanu – <i>La Craiova</i>	45
Mircea Tomescu – <i>Personalitatea militară a Olteniei</i>	46
N. Vulovici – <i>Ctitorul</i>	53
Tudor Arghezi – <i>Amintiri oltenești</i>	54
C.I. Năvârlie – „ <i>Pravila</i> ” Voievodului Matei Basarab	63
<i>Uciderea lui Mihai Viteazul în Câmpia Turzii</i>	71
N. I. Herescu – <i>Neuitatul prieten N.M. Condiescu</i>	72
Leontin Iliescu – <i>Murmurul Oltului</i>	77
Ion Conea – <i>Plaiul și muntele în istoria Olteniei</i>	80
T. Păunescu-Ulmu – <i>Contribuția literară a Olteniei</i>	95
I. Popescu-Cilieni – <i>Cărturarii trecutului oltean</i>	117
Al. Tzigara-Samurcaș – <i>Covorul oltenesc</i>	136

Respect pentru oameni și cărți	
C. Gerotă – <i>Oltul în câteva poezii populare</i>	158
Victor Gomoiu – <i>Viața medicală a Olteniei</i>	164
I. Popescu-Voitești – <i>Oltenia privită din punct de vedere geologic, economic, minier</i>	215
D.M. Preda – <i>Izvoarele minerale ale Olteniei și importanța lor balneară</i>	236
C.S. Nicolăescu-Plopșor – <i>Oltenia preistorică</i>	258
D. Berciu – <i>Din problemele preistoriei Olteniei</i>	275
D. Tudor – <i>Oltenia română</i>	302
Aurelian Sacerdoteanu – <i>Oltenia medievală</i>	318
Ion Donat – <i>Datele principale din istoria Olteniei până la anul 1600</i> ..	334
Marcel Romanescu – <i>Tudor Vladimirescu, stâlp al dreptății sociale</i> ..	379
Despina Teodorescu – <i>Femei din trecutul Olteniei</i>	391
D. Bodin – <i>Oltenia și oltenii</i>	412
Ilie Popescu-Teiușan – <i>Începuturile învățământului în Oltenia</i>	424
Gh. Crețoiu – <i>Viața muzicală în Oltenia</i>	435
Gh. T. Dumitrescu – <i>Arta populară olteană</i>	445
C.D. Fortunescu – <i>Arta în Oltenia</i>	461
Victor Papilian – <i>Craiova, centru de meditație</i>	477
Ştefan Boțoiu – <i>Teatrul Național din Craiova</i>	484
Ilariu Dobridor – <i>Fenomenul oltenesc, ritm și nivel</i>	490
T.G. Bulat – <i>Istoria bisericii oltene</i>	496
Gheron Netta – <i>Oltenii în trecutul economic al țării lor</i>	510
C.S. Făgetel – <i>N. Iorga și Oltenia</i>	552
Cezar Avram – <i>Postfață</i>	567
Ilustrații	569

AMINTIRI OLTENE

DE ALEXANDRU MARCU

ÎN LEGĂMÂNTUL DINTRE TINE ȘI LOCUL NAȘTERII este pus la încercare de îndoiala că, în realitate, locul de care se leagă însiriparea ta la viață și, mai ales, locul deplinei tale formări sufletești și spirituale, acela este adevăratul punct de plecare al întregii tale ființe în viață și carieră, atunci trăiești în credința că amândouă aceste locuri se cer iubite în sufletul tău.

De micul sat Borolea, cu pridvoarele, față în față, deschise în ascunzîșul adăpostit al unei văi de pe malul Prutului, tocmai sus, nu departe de Miorcanii amicului poet Ionică Pillat (el este de acolo, sau din Argeș?), de Borolea copilăriei tatălui meu și a bunicului nostru, medelnicerul Costache, nu m-am putut învrednici să mă bucur decât foarte Tânziu, atunci când preotul Vâlcu a refăcut biserică pe care cu un secol în urmă o ridicase, evlavie din evlavie, același cuvios bunic, îngropat cu toți ai lui în preajma ctitoriei. Confruntarea ce a urmat atunci, între urmaș și bătrânii satului, tovarăși de joacă în copilărie cu părinții lui, a avut loc sub copacul cel mare din curtea de odinioară, risipită acum pentru el, dar sub care se face până azi hora satului, în amintirea cordacului din care îi era drag străbunului s-o privească.

Dealurile, între care se ascund aceste amintiri Tânziilor moldovene, nu se deosebesc mult de cele care domină Craiova și care au fost de fapt dealurile adevăratei mele copilării.

Pentru prima oară, venind acolo, le-am perindat din tren; mai apoi, din clasă în clasă și din copilărie spre adolescență, le-am urcat adesea pe jos, singur, spre a-mi emoționa în față apusurilor de pe ele inspirația de candidat la poezie, sub înduioșătoarea privire a lui Lamartine.

Așa s-a înfiripat, din clasa a doua primară (prima am făcut-o la Iași, sub semnul lui Gh. Asachi, marele meu precursor italianizant) și până la bacalaureat (precedat de o excursie în Italia, hotărâtoare pentru toată îndrumarea vietii mele), așa s-a înfiripat la Craiova, acum câteva decenii, lumea colegilor, lumea cărților, lumea iubirilor, lumea profesorilor, lumea bucuriilor, lumea primelor mele decepții.

Oricât de fugări să ar încerca această evocare de acum (pe care o socotești numai o exercitare pentru adevăratele „amintiri”), când este vorba de lumea cărților, nu pot uita biblioteca mea de literatură, alcătuită în primele clase de liceu, firește inegal: din volumurile disparate ale „Bibliotecii pentru Toți” (cărămizii) și „Minerva” (albastru deschis); nu pot uita prima mea încercare literară: o traducere a unei cărți din bibliotecă; dar, cred că nu mă înșeală memoria, o bizară încercare de a traduce din românește în franțuzește, cu dicționarul, cuvânt cu cuvânt, căci sintaxa m-a ajutat prea puțin, una din fabulele lui La Fontaine. Cu vremea însă, prin clasa a cincea de liceu, biblioteca mea și-a evacuat toate încăperile, spre a face loc unui oaspete de onoare: Victor Hugo, în colecția „Nelson”, cea cu copertele de pânză ivorie și cu titlurile de aur, instalat la locul de cinste al admirării mele; aproape întreg Victor Hugo, de la *Hernani* la studiile critice despre Shakespeare; și, bineînțeles, la *Notre-Dame de Paris*, pe care de altfel l-am tradus într-o vacanță, cuvânt cu cuvânt, aspirând la marea cinste a consacrației prin tipar, fie și într-una din colecțiile noastre „Pentru Toți”.

Toată acea avere, intelectuală și realmente pecuniară (căci fiecare volum *Nelson* costa aproape un franc), fusese agonisită de mine personal, datorită succesului inițiativelor de a organiza loterii interfamiliale și chiar interamicale, pentru obiectele lucrate la traforaj (cu o îscusință pentru care mă simt îndreptățit la cel mai categoric orgoliu), după modele (mari foi cu figuri albastre) pe care un magazin din București le aducea pe atunci de la Ettore Ferrari din Milano (și iată, după „figurinaio” evocat de mine în prefată *Itinerarului Adriatic*, stabilit cel de-al doilea punct de contact direct al copilăriei mele cu Italia, precizând că al treilea, timpuriu și acela, evocă tot numele de Ferrari, dar pentru prima gramatică italiană ce mi-a căzut sub ochi).

Între lumea cărților și lumea iubirilor (acestea trăite mai mult ca pretext, pentru că experiența cărților – în care domina Poezia – să nu pară o ficțiune și pentru că *Les Méditations* să fie retrăite cu adevărat prin romanțioasele lunci din împrejurimile Craiovei), ușor de tot s-a înfiripat și lumea celor dintâi inspirații literare: o piesă de teatru, bineînțeles o dramă, intitulată, tot bineînțeles, *Rivale*, și multe, multe poezii (plus o mare poemă filosofico-elegiacă, intitulată *Visare de Poet*). Unele din aceste poezii au figurat chiar pe fișele – mici dreptunghiuri de hârtie albă – Societății literare a liceului nostru, declamate de însuși autorul lor și ascultate de atâtea dintre domnișoarele eleve de la Școala Centrală – cea cu ziduri înalte – de peste drum.

Dar iată lumea profesorilor, aceasta evocată acum de mine cu același respect cu care m-a scutat din banca a doua la intrarea lor în clasă. Pe mulți – dl. Vasile Mihăilescu de istorie, dl. Stăureanu de franceză, dl. Poșulescu de chimie, sau dl. Tudor Ștefănescu de latină – îi întâlnesc încă și întâlnirea

lor mă emoționează profund, mai ales când întâmplarea face să lucrăm în aceeași comisie de bacalaureat, pe care tot întâmplarea face să-o prezidez eu. Două sunt însă numele de foști profesori craioveni spre care se îndreaptă totală și rectilinie recunoștința mea: dl. C.D. Fortunescu, care mi-a citit primele încercări poetice și mi-a arătat cel dintâi Italia în 1913 și dl. I.M. Marinescu, care mi-a fost, înainte de Vasile Pârvan, adevărul îndrumător spre cariera literelor. Cât despre lumea profesorilor dispăruți din viață, aceeași recunoștință se îndreaptă spre profesorul meu de română din primele clase de liceu, domnul Nache Niculescu, pentru că m-a învățat gramatica limbii noastre cum n-am mai uitat-o nici acum și respectul de carte citită, cum n-a mai făcut-o decât apoi, în facultate, Mihalache Dragomirescu.

De numele primului meu profesor de română de la Craiova – parcă îl văd cu buzunarele cusute pe din afară ale surtucului larg, de pânză, și într-un buzunar cu o carte îndoită sul, ca să ne-o dea nouă să-o citim în clasă și în alt buzunar cu alune americane pentru el și pentru noi – de numele domnului Nache Niculescu se leagă însă și lumea colegilor mei de la Craiova, din care se face evocată acum amintirea lui Mihăescu Gheorghe, cunoscut mai apoi în țară și străinătate sub numele de Gib.

Gib Mihăescu a venit la liceul nostru, cred de la Râmnicu-Vâlcea – el era din Drăgășani – și s-a înscris, din clasa a cincea, la „clasic”. A se fi înscris pe atunci la „clasic” (noi cei mai mulți eram la „modern”) însemna a fi avut precise aptitudini pentru greacă și latină, sau (și era cazul lui) să nu fi avut niciuna pentru chimie și matematică, deși este cunoscută pasiunea cu care Gib a cultivat încă din liceu studiile de astronomie. Nenumărate pot fi amintirile despre clasa noastră și despre prietenul bun și iubit Gib Mihăescu – ca despre orice clasă și despre unul sau altul dintre colegi. Așa este gluma că el era al șaselea dintre toți (întrucât la „clasic” erau exact șase elevi); sau amintirea zilei când domnul Nache Niculescu ne-a scos pe amândoi la tablă și ne-a sărutat pe rând pentru aceeași compoziție; sau eterna lui bună dispoziție la cele mai grele „teze”, căci concursul nostru nelimitat îl știa sigur, prințul acord tacit între noi și talentul lui de scriitor, de pe atunci real și care se cerea alimentat de Maupassant, Flaubert sau François Coppée, pe căt de ostil se arăta tuturor materiilor de școală; sau, în fine, amintirile din urmă, de la București, din primul an de studenție, cu același Maupassant ascuns, de frica noastră, la Fundație, sub Planiol-ul examenelor de la Drept și cu evocarea serii când i l-am prezentat lui Crainic, spre a-i citi povestirea cu *Rusoaică*, pentru „Gândirea” primelor începuturi.

Acum să ară impune evocată însă cu mai multă stăruință o altă împrejurare legată de memoria lui Gib Mihăescu și de urbea lui, quasi natală, Râmnicu-Vâlcea: cum am jucat noi teatru acolo.

Piesa a fost, se înțelege, *Peneș Curcanul*; regizorul, unul din frații Bobescu; actorii noi, cel puțin douăzeci de elevi din clasa a șasea sau a șaptea; publicul, părinții noștri; iar, după cea dintâi reprezentăție la fostul Teatru Național al Craiovei, impresarul turneului în provincie, la Râmnicu-Vâlcea, cu *Peneș Curcanul*, Gib Mihăescu.

Pe atunci, la Râmnicu-Vâlcea, ca în toate orașele noastre, nu exista, firește, nici cinematograf; astfel că sala în care am jucat a fost o berărie, iar scena – scena pe care la un moment dat se lua Grivița cu asalt – avea suprafață mai multor mese alăturate. Decorul, singurul decor, înfățișa un salon, cu scaune și vase de flori pictate pe zid ca la fotografii ambulanți. Iar în dosul decorului, dezbrăcați de noi ca să le luăm uniformele, stăteau cei câțiva soldați din garnizoana Râmnicu-Vâlcea, care nu încăpuseră pe scena asaltului și care, atunci când un actor mai impetuos a călcăt pe decor, au apărut la lumina rampei, în acea ținută, în aclamațiile generale, în care se confundau, ca silueta lor albă printre noi, râsetele înțelegătorului public și admirația pentru bravul *Peneș*.

Bielul Gib astăzi nu mai este, iar cei mai mulți din colegii noștri, din lumea colegilor noștri de la Craiova, sunt comandanți de unități în Armata cea mare a țării, luând parte la asediul cu adevărat.

Lor le închin aceste evocări, scrise pentru convingerea că de fapt viața noastră lăuntrică, după cum cunoaște stări sufletești în prezent, aşa cunoaște puncte luminoase în trecut; și că aceste puncte luminoase, unul lângă altul, pot să tragă uneori acele linii de fosforescență, care să ne lege ființa de cele mai înduioșătoare amintiri, adevărate enigme când este vorba de legea care le-a selecționat dintre altele, dar, nu mai puțin, adevărate forțe sufletești când începem să le apreciem poezia.

ALEXANDRU MARCU

PÂRGĂ DIN OGORUL MITROPODOLIEI OLTENE

DE † NIFON CRIVEANUL

N A ȘAPTEA ZI A LUNII LUI NOIEMBRIE, în anul măntuirii 1939, a luat ființă din nou Mitropolia Olteniei, care acum se cheamă Mitropolia Olteniei, Râmnicului și Severinului.

La 11 ani după înființarea celei dintâi Mitropoliilor, a Ungro-Vlahiei, adică în 1370, Vladislav Vodă a înființat Mitropolia Severinului pentru poporul binecredincios din Bănia Olteniei, de care, pe acea vreme, țineau și laturile românești din ținutul Făgărașului, al Almașului și al Severinului. Si era aceasta ca o cetate a sufletului românesc împotriva vrăjmașilor cotropitori din afara țării, ca și a vrăjmașilor uneltitorii din cuprinsul ei. Precum era și ca o cetate spirituală a sufletului creștinesc drept credincios împotriva celor ce căutau să ademenească poporul român la lege străină de sufletul lui.

Dar – se știe bine – această Mitropolie dăinuiește abia până în anul 1419, căpetenia spirituală trebuind să pribegiească fie la Strelaia, precum spune legenda, fie în Ardeal, la Feleac și apoi Prislop, cum grăiește hronica vremurilor, ca mai târziu să se purceadă la înființarea unei Mitropolii transilvănene la Alba-Iulia.

A fost voia Domnului și a fost și chibzuința oamenilor, ca Episcopia Râmnicului Noului Severin, ce s-a înființat în 1503 sub oblăduirea Voievodului Radu cel Mare, să îmbrace, după sute de ani, haina mai strălucită a Mitropoliei Olteniei, care ființează, iată, aproape de 4 ani.

Ridicarea Episcopiei Râmnicului la o treaptă mai înaltă, de Mitropolie a Olteniei, însemna săvârsirea unei dreptăți istorice, legându-se din nou firul rupt de sute de ani de către vrăjmașia cotropitorilor pământului oltenesc. Si era, în același timp, consacrarea marii vrednicii a poporului oltean, vioi la minte, harnic la faptă, bărbat în luptă, inimos și stăruitor la lucru, iubitor de neam și apărător de țară.

Și era și o încoronare a frunții mândrei Oltenii, care a fost vatră de vajnic românism și altar de curată credință creștină. Și al cărei bogat pământ și frumos ținut este împodobit nu numai cu atâtea bogății pământești, ci și cu foarte mari bogății spirituale, precum sunt schiturile, mănăstirile și bisericile vechi, care alcătuiesc tot atâtea comori ale trecutului nostru istoric.

De altfel, eparhia Olteniei, cu populația creștină cea mai numeroasă și mai curată dintre toate eparhiile țării, în afară de eparhia Ungro-Vlahiei, merita o asemenea cinstire, nu numai prin mulțimea credincioșilor și întinderea ținutului, ci și prin tot ceea ce ea aducea țării și bisericii, ca și contribuție de viață națională, culturală și religioasă de-a lungul veacurilor trecute.

Doar în Oltenia trăiseră și ocârmuiseră cei mai de seamă domnitori și voievozi români ca: Mircea cel Mare, Mihai Viteazul, Matei Basarab, Constantin Brâncoveanu, Tudor Vladimirescu, care toți alcătuiesc mândria vieții noastre românești. Și care au ridicat neamul pe cele mai înalte culmi de glorie națională, culturală și religioasă.

Și tot aici păstoriseră cu mare cinste vlădici cu bună podoabă, împodobiți ca Antim, Damaschin, Chesarie, Filaret, Calinic ș.a., care sunt podoabe ale Bisericii noastre strămoșești.

Și s-au arătat îndreptățite gândul și fapta ctitorilor noii Mitropolii a Olteniei. Roadele culese în ogorul Bisericii Oltene, în cei 3 ani și mai bine de ființare a ei, adeveresc aceasta.

Ca mărturie a vigorii și vredniciei sale, să lăsăm a grăi însăși înfăptuirile realizate în primii trei ani și jumătate de la ființarea ei¹, noi socotind că orice vorbă, oricât de meșteșugită ar fi ea, grăiește mai puțin convingător decât fapta, oricât de modestă ar fi ea. Și aceasta cu atât mai mult, cu cât volumul de față vrea să înfățișeze viața oltenească sub toate laturile și în toate înfăptuirile ei.

Cea dintâi preocupare a Mitropoliei reînființate a fost lucrul în ogorul cultural și misionar.

Frumosul trecut cultural religios al Olteniei, precum și cerințele vremurilor noastre, impuneau și îndreptățeau această întâie preocupare a sa culturală și misionară.

Misionarism. Drept aceea, 48 de preoți misionari de circumscriptie, 5 misionari de județ și un misionar șef pe eparhie, la care s-au adăugat 10–15 misionari și misionare dintre laici, toți bine pregătiți în cursuri misionare ținute la Râmnicu-Vâlcea și la Craiova, în 1940, au pornit la lucru rodnic

¹ Vezi și broșura: *Seceris în ogorul Bisericii Oltene*, Craiova, 1943.

de reînvioreare a sentimentului religios în popor și de readucere la dreapta credință a celor rătăciți în diferite secte. Dintre aceștia s-au reconvertit 304 înși.

S-au împărțit broșuri religioase-morale, gratuit sau contra cost, în valoare de 560 000 lei.

Dar Biserica olteană a trimis misionarii săi în toate spitalele cu răniți de război sau în spitalele civile, precum și la toate închisorile militare sau civile din eparhie, spre a duce acolo cuvânt de mângâiere a suferinței sufletești și a celei trupești, prin predici, slujbe religioase, spovedanie, șezători, coruri etc.

De asemenea, au mers în toate marile fabrici, cămine de ucenici, ateliere de confecții, în marile centre de lucrători C.F.R., în porturi, în lagăre de prizonieri, ca și în lagăre de internați politici, spre a duce pretutindeni cuvânt de îndrumare și de împuternicire sufletească, folosind în acest scop atât cărți de rugăciune, broșuri, iconițe, cât și filmul religios însoțit de cuvântare, având la îndemână în acest scop 2 aparate de proiecții.

Dar zelul misionar al Bisericii oltene s-a manifestat frumos și rodnic prin mergerea în Transnistria a circa 200 preoți și ieromonahi olteni, care au lucrat acolo între 5–6 luni fiecare, iar uneori mai îndelungată vreme.

S-au lucrat în Transnistria circa 30 000 zile și s-au restaurat 130 biserici.

S-au construit din nou 6 biserici.

S-au oficiat mii de botezuri și cununii.

S-au înființat 100 cămine culturale și 10 dispensare.

S-au dăruit bisericilor din Transnistria 30 rânduri de odăjdi, 300 cărți de ritual, 100 Sf. Antimise și 90 obiecte sacre.

De asemenea, s-au împărțit gratuit în Transnistria 15 000 cărți de rugăciuni, 10 000 cărți și broșuri religioase, 1300 iconițe, 4000 cruciulițe, 29 000 calendare de perete, toate în valoare de circa 1 400 000 lei.

S-au înfiat 20 parohii din Transnistria de către diferite parohii înstărite din Oltenia, cărora li s-au trimis cele necesare pentru cult, după putință.

Activitatea cultural-misionară din Transnistria va fi pentru Mitropolia Olteniei și pentru preoțimea olteană un motiv de mare mulțumire sufletească și un titlu de mândrie.

Activitate culturală. În cadrul cultural, Mitropolia Olteniei organizează, împreună cu Universitatea Creștină (Populară) „Solidaritatea”, cursuri de vară la Râmnicu-Vâlcea, atât în vara anului 1940, cât și în vara anului 1942.

Organizează o serie de conferințe în Craiova, în anii 1940–1942, în vremea Postului Mare.

Înfințează în capitalele de județ, în toate orașele din eparhie, ca și în parohiile mai mari, cercuri de studii religioase, în care preoții fac recenzia

uneia sau alteia din lucrările teologice de seamă și se fac discuții în legătură cu recenzia respectivă și cu bunul mers al Bisericii.

Pentru zidirea sufletească a poporului tipărește de 4 ani foaia săptămânală „Lumina Creștină” în 28 500 exemplare, cu un abonament mic de 24–32 lei pe an, adică nici 3 lei pe lună. Foaia aceasta se împarte gratuit, în 1500 exemplare, unităților militare din Oltenia și din țară, ca și spitalelor de răniți. Precum se împarte în 1600 exemplare spitalelor civile, școlilor de ucenici și închisorilor din eparhie, parohiilor din Transnistria etc. A tipărit *Cartea de rugăciuni pentru popor*, în trei ediții, în 80 000 exemplare, cuprinzând 162 pagini și desfăcându-se cu 5 lei exemplarul.

Pentru ostași s-a tipărit o carte de rugăciuni anume, în 50 000 exemplare, cuprinzând 64 pagini, ce s-au împărțit gratuit ostașilor pe front și răniților în spitale, ca „dar duhovnicesc din partea Mitropoliei Oltene”.

Tot ostașilor li s-au împărțit gratuit iconițe, cruciulițe, medalioane și broșuri în valoare de peste 100 000 lei.

A tipărit anual *Calendarul de perete* pentru popor, în câte 250 000 exemplare.

A tipărit *Anuarul Mitropoliei oltene*, cuprinzând 900 pagini și 5 hărți, care anuar nu se mai tipărise de 15 ani în eparhie.

Publică „Revista de Istorie Bisericească”, singura și cea dintâi revistă de specialitate din țară.

Îndeamnă la înființare și susține căminele culturale, care sunt în eparhie în număr de 712 și coruri bisericești 458 la număr. De asemenea, susține cele 1054 biblioteci parohiale, cu circa 270 000 volume și 53 000 cititori.

Învățământul religios. Organizează temeinic învățământul religios în școlile primare, orânduind pentru control 5 revizori pe județ și 136 sub-revizori pe circumscriptie. În vremea din urmă, controlul se face prin cei 21 protoierei de județ, potrivit orânduielilor în vigoare.

Seminarul Monahal de la Mănăstirea Cernica desființându-se în anul 1941, Mitropolia Olteniei cere stăruitor și obține reînființarea acestui seminar, cu internat în localul vechiului seminar din Râmnicu-Vâlcea și cu cursuri la seminarul teologic din localitate.

Înfințează 2 școli de cantori: una la Craiova și alta la Târgu-Jiu, pe lângă cea existentă de la Mănăstirea Cozia și mai apoi de la Râmnicu-Vâlcea.

Dă întreg sprijinul său organizației *premilitarilor*, orânduind preoți cateheți care să predice, să conferențieze și să alcătuiască coruri.

Tipografia. Urmând vechi tradiții culturale religioase ale eparhiei oltene, Mitropolia își are o tipografie proprie și o editură cu două serii de lucrări: una pentru preoți și intelectuali, sub denumirea de *Viața Creștină* și alta pentru popor, purtând numele de *Cartea Creștină*.

Colportajul. Mitropolia a organizat cu bune roade serviciul colportajului, prin care a desfăcut în popor circa 300 000 broșuri în valoare de aproape 2 100 000 lei, icoane și iconițe în valoare de 320 000 lei și 11 000 cruciulițe în valoare de 94 000 lei.

Biblioteca. Mitropolia sporește anual cu numeroase cărți noi vechea bibliotecă eparhială, care cuprinde cărți vechi de mare valoare.

Societatea Renașterea. Preoțimea olteană este organizată, de 20 ani, în societatea preotească „Renașterea”, care activează cu bogate roade în popor, prin 137 centre parohiale, în toate laturile vieții religioase, culturale, naționale și filantropice. În fiecare parohie se oficiază slujbe în sobor de către 8–10–14 preoți, se țin predici, se oficiază parastase pentru eroi și maslu pentru bolnavi, se fac procesiuni cu caracter religios și în legătură cu lucrarea câmpului, se țin ședințe publice după-amiază, cu conferințe, tâlcuiri biblice, coruri, lecturi, poezii, piese de teatru, jurnal parohial și, eventual, film religios.

Se împart ajutoare pentru săraci, orfani și văduve. Se dăruiesc sau se desfac contra cost broșuri religioase-morale. Toate acestea pentru o căt mai bună îndrumare sufletească a poporului. S-au ținut cam 5400 ședințe, cu tot atâtea predici și conferințe, și peste 5400 de slujbe în sobor ale cenzelor parohiale.

Preoțimea tipărește Revista „Renașterea”, una dintre cele mai bune reviste eparhiale, cuprinzând 80–120 pagini. Numărul de pe noiembrie – decembrie 1941 a fost închinat Basarabiei și Transnistriei.

Preoțimea scoate 6 reviste pentru popor: „Foaia pentru suflet” în Iași – Gorj, „Pâinea Vieții” în Târgu-Jiu, „Făclia” în Comanca – Romanați, „Vremea Nouă” în Vârciorova – Mehedinți, „Datina Străbună” în Balș – Romanați și „Izvorașul” în Bistrița – Mehedinți.

Centre duhovnicești monahale. O frumoasă mișcare de viață culturală și duhovnicească a luat ființă în cinul monahal oltean, care organizează slujbe în sobor cu predici și ședințe cultural-misionare în popor, ținute lunar la fiecare din mănăstirile mari din eparhie și cu participarea tuturor stareților și a viețuitorilor respectivei mănăstiri. Monahii, doritori de cultură, sunt tot mai instruiți în școlile teologice, iar mănăstirile și schiturile de monahi sunt mai toate conduse de stareți licențiați în teologie.

Activitatea filantropică. Biserica olteană și slujitorii săi s-au apelat cu iubire și cu milă creștină asupra suferinței și lipsei omenești și au purces, încă din primul an al ființării Mitropoliei Olteniei, adică acum 4 ani, la înființare de cantine școlare în toate cele 5 capitale de județ, unde iau masa gratuit între 50–150 elevi și elevi săraci din școlile primare.

Ele funcționează de atunci regulat, sub conducerea și cu întreținerea Sf. Mitropoliei, a preoțimii oltene și cu daruri ale poporului oltean.

Pentru cantine, Mitropolia a dăruit până acum circa 200 000 lei. Asemenea cantine s-au înființat și se conduc de preoți în foarte multe parohii din eparhie. Mitropolia a primit cu părintească dragoste 165 preoți și diaconi basarabeni, ardeleni, bucovineni și dobrogeni în anul 1940, după pierderea Basarabiei, Bucovinei, Cadrilaterului și a unei părți din Ardeal. Toți au fost numiți de îndată la una sau la alta din parohiile eparhiei și unora li s-a acordat și ajutor în bani sau în lemn de circa 100 000 lei, iar alții au luat masa gratuit la cantina preoțească din Craiova, „Iubirea Aproapelui”.

Mitropolia a organizat și înzestrat „Spitalul de răniți” Z.I. No. 226 din Craiova. Toate spitalele de răniți din război din întreaga Oltenie au fost vizitate de I.P.S. Mitropolit, de preoții olteni din orașe, cu care prilej s-au împărtit daruri în alimente, prăjituri, fructe, iconițe, cruciulițe, cărți de rugăciuni, broșuri etc. și s-au oficiat și mici slujbe.

Orfelinatul din Mănăstirea Hurezi. Mitropolia înființează în 1942 orfelinatul de băieți orfani din războiul actual, primul orfelinat înființat de Biserică în țară la noi. Funcționează cu 30 elevi și este întreținut complet cu îmbrăcăminte și masă de Biserica Olteană. Conducerea imediată o au monahiile din mănăstire, iar cursurile școlare se predau de o învățătoare.

S-au împărtit săracilor ajutoare de Crăciun și de Sf. Paști de către Sf. Mitropolie, în bani, alimente și lemn, în valoare de circa 430 000 lei.

S-au ajutat preoții la studii, studenți, elevi și văduve de preoți, cu suma de circa 400 000 lei.

S-a dăruit bisericilor în construcție și căminelor culturale suma de circa 600 000 lei. Înem să accentuăm că Mitropolia Olteniei nu are averile altor eparhii, fie în fonduri bănești, fie în moșii, vii, mori, bălti etc., ci singura avere ce are este folosința celor 500 ha de pădure, care se exploatează într-un ciclu de 30 ani.

Palatul Invalizilor. S-au subscris pentru această casă a ostașilor invalizi 1 009 448 de lei, de către preoții, diaconii și cântăreții din eparhie și 100 000 lei de către Sf. Mitropolie.

Împrumutul Reîntregirii. Preoțimea olteană, precum și stareții și staretele din mănăstirile oltene, au subscris, din toată inima, suma de 9 376 257 lei, iar Sf. Mitropolie 1 000 000 lei. Funcționarii Mitropoliei au subscris 186 500 lei, iar chiriarhul locului 200 000 lei.

Biserica din Olănești–Vâlcea. Pentru comemorarea biruinței armatei române de la Odesa și pentru pomenirea eroilor români morți în lupta de eliberare a Basarabiei și Bucovinei, Mitropolia Olteniei a luat inițiativa și a început zidirea unei biserici la Olănești – Vâlcea, în care scop a donat 500 000 lei, iar din parohii s-a strâns până acum suma de peste 3 000 000 lei.